Tovar va pul bozorida makroiqtisodiy muvozanat. Hicks-Hansen modeli: IS-LM

IS – LM модели – товар ва пул бозорларида макроиктисодий мувозанат шартларининг тахлили

Товар бозори ДТҮОТ

Пул бозори

IS — LM модели товар ва пул бозорларида мувозанатни таъминлайдиган фоиз ставкаси билан даромад бирикмасини аниқлашга имконият беради. Бу модель кўпроқ иқтисодиетни қисқа муддатли даврда таҳлил қилиш учун қўлланилади. IS - инвестициялар (investment) — жамғармалар (savings). LM — ликвидлилик афзаллиги (liquidity) - пул (money)

IS-LM моделининг асосий тенгламалари

IS:

Y = C + I + G + Xn — миллий ҳисобларнинг асосий айнияти $C = a + b \ (Y-T)$ — истеъмол функцияси,

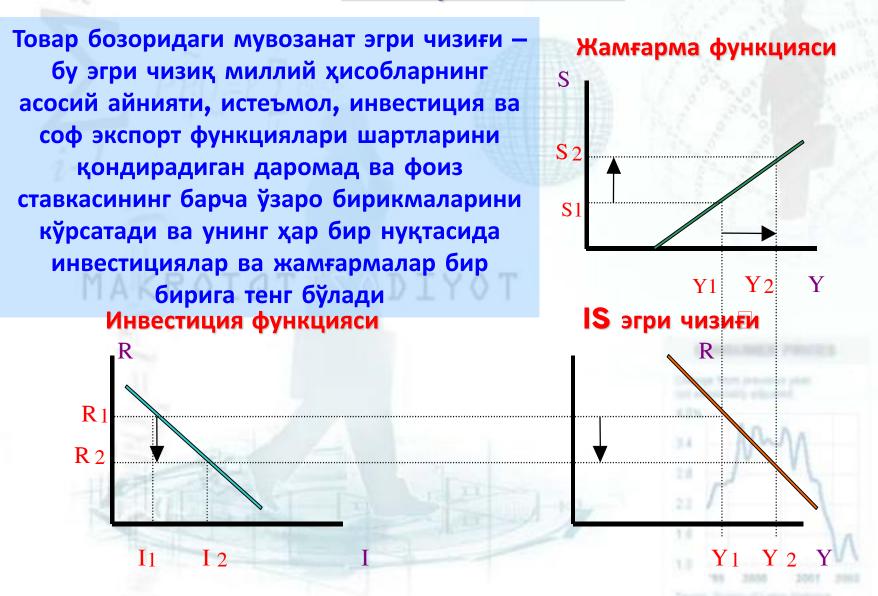
бу ерда T = Ta + tY I = e - dR - инвестициялар функцияси

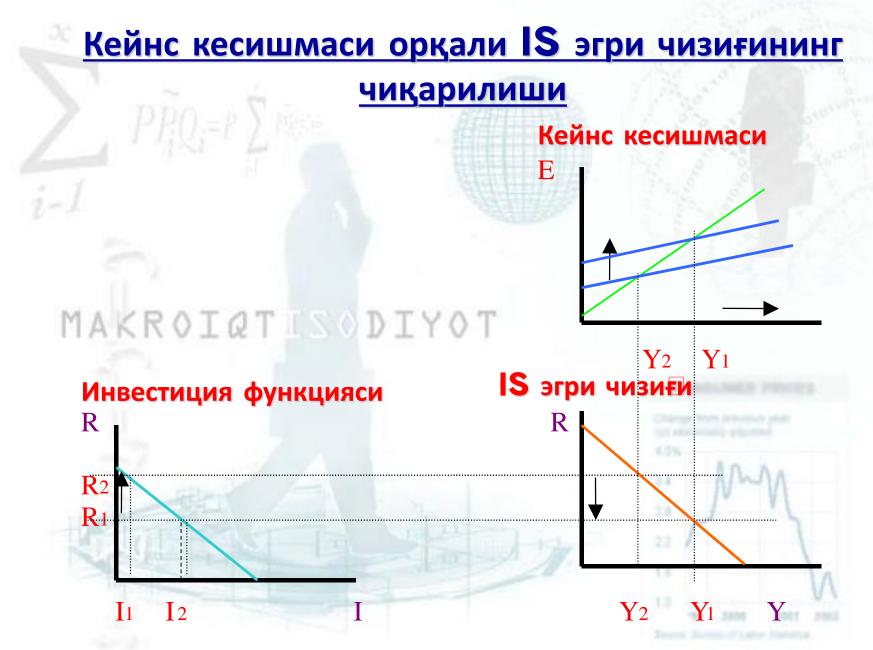
Xn = g - m'Y - hR - coф экспорт функцияси

LM:

M/P = kY - hR - пулга бўлган талаб функцияси

IS эгри чизиги

IS эгри чизиғининг Yга нисбатан алгебраик тенгламаси

Давлат бюджет мультипликатори

Солиқ мультипликатори

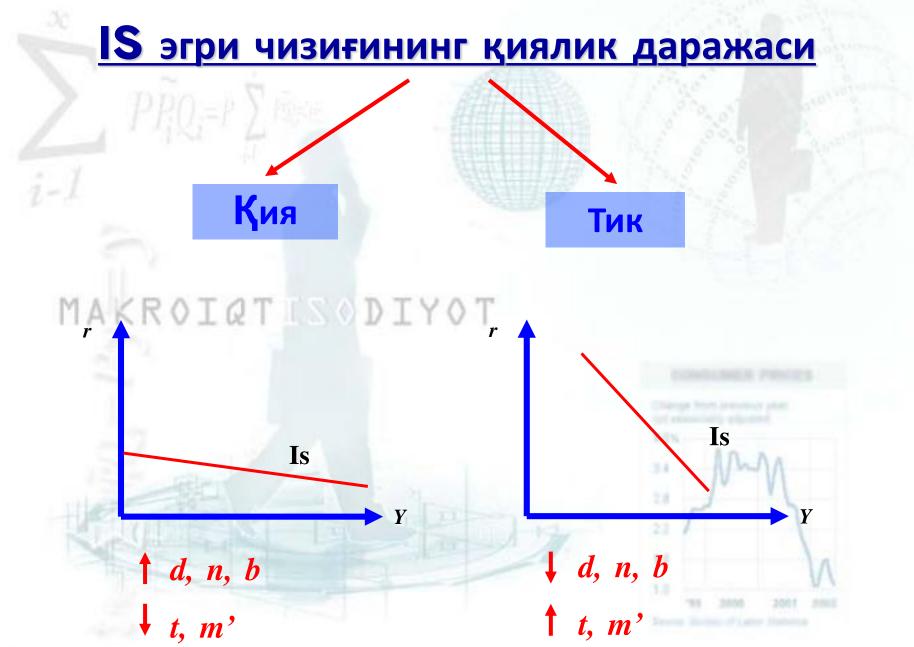
$$Y = \frac{a+e+g}{1-b(1-t)+m} + \frac{1G}{1-b(1-t)+m} - \frac{bTa}{1-b(1-t)+m} - \frac{(d+n)R}{1-b(1-t)+m}$$

Т**ў**ғри боғлиқлик Тескари боғлиқлик

Тескари **бо**ғлиқлик

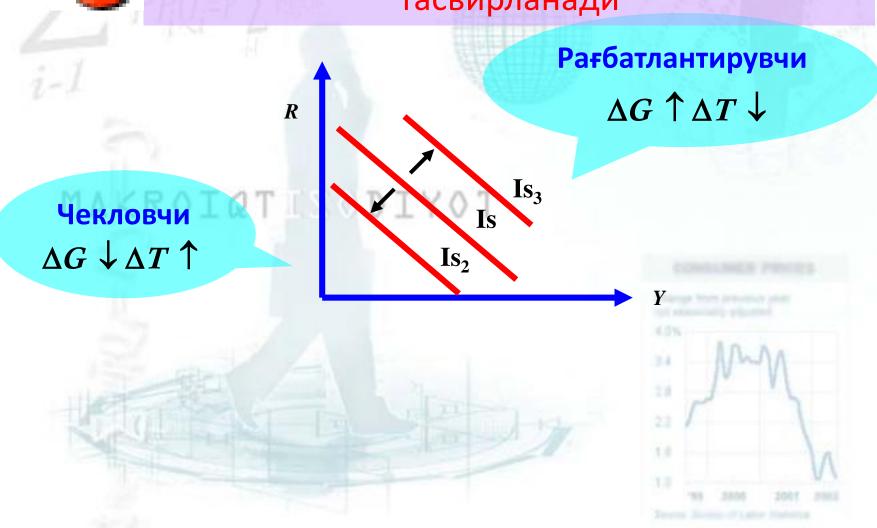
Изох: a, b, d, e, g, n, m' коэффициентларнинг қиймати IS моделининг асосий тенгламаларидан келиб чиқади

а — автоном истеъмол, b — истеъмолга меъерий мойиллик, d — фоиз ставкасига инвестицияларнинг сезувчанлик коэффициенти, e — автоном инвестиция, g - автоном экспорт, t — солиқ ставкаси, m'-импортга меъёрий мойиллик

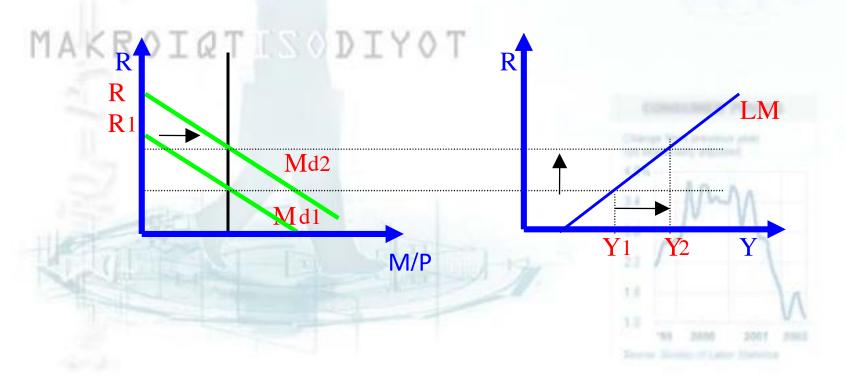
Бюджет-солиқ сиесатидаги ўзгаришлар IS эгри чизиғининг ҳаракати билан тасвирланади

LM эгри чизиғи

LM эгри чизиғи — пул бозоридаги мувозанат эгри чизиғи — пулга бўлган талаб унинг таклифига тенг бўлган нуқталарнинг геометрик ўрни.

LM эги чизиғининг алгебраик тенгламаси

$$R = \frac{kY}{h} - \frac{1M}{hR}$$

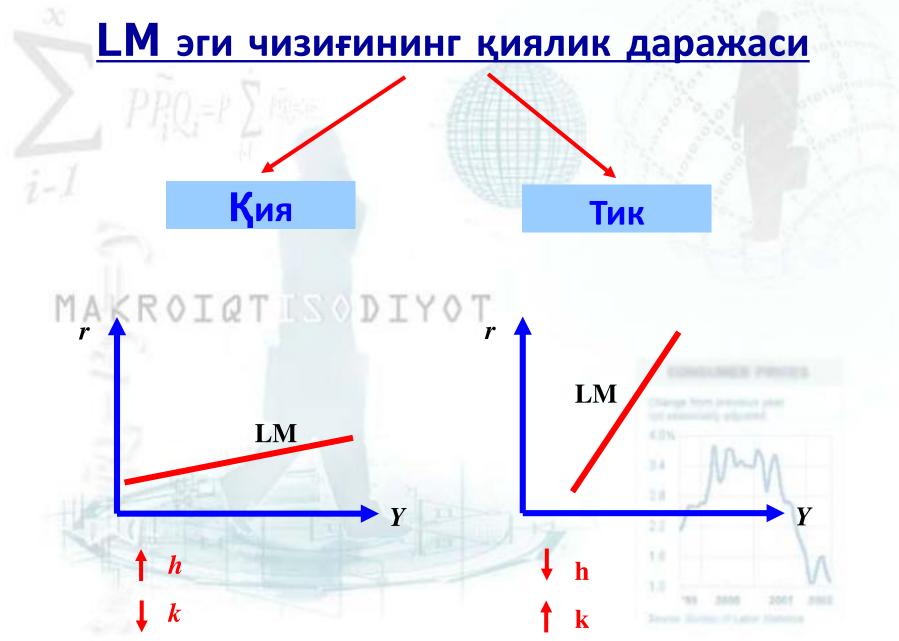
Фоиз ставкасига (R) нисбатан

$$Y = \frac{1M}{kP} + \frac{hR}{k}$$

Даромадга (Ү) нисбатан

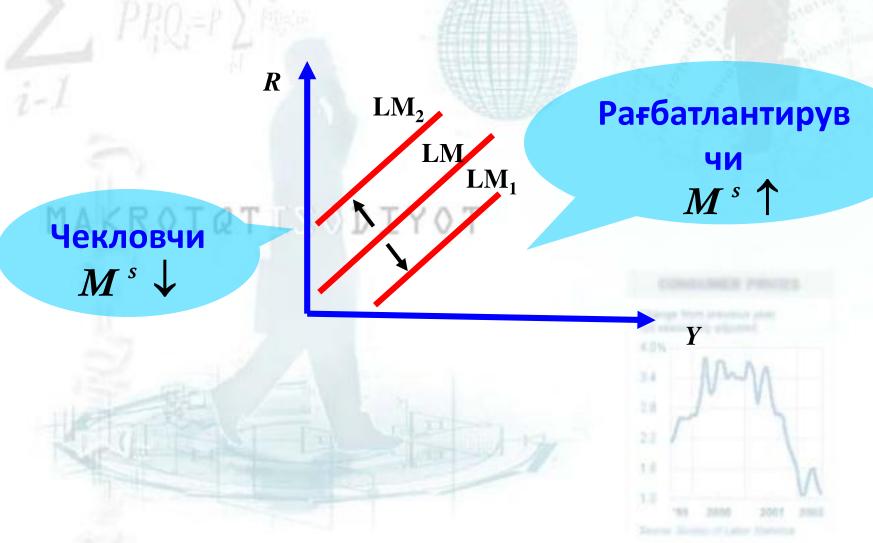
Бу ерда: k — даромад динамикасига пулга бўлган талабнинг сезувчанлиги,

h - фоиз ставкасининг динамикасига пулга бўлган талабнинг сезувчанлиги

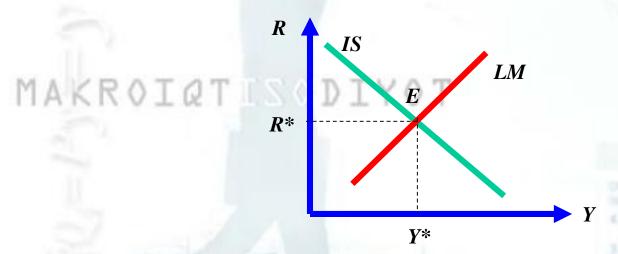
Пул-кредит сиесатидаги ўзгаришлар LM эгри чзиғининг ҳаракати билан тасвирланади

IS-LM моделидаги мувозанат

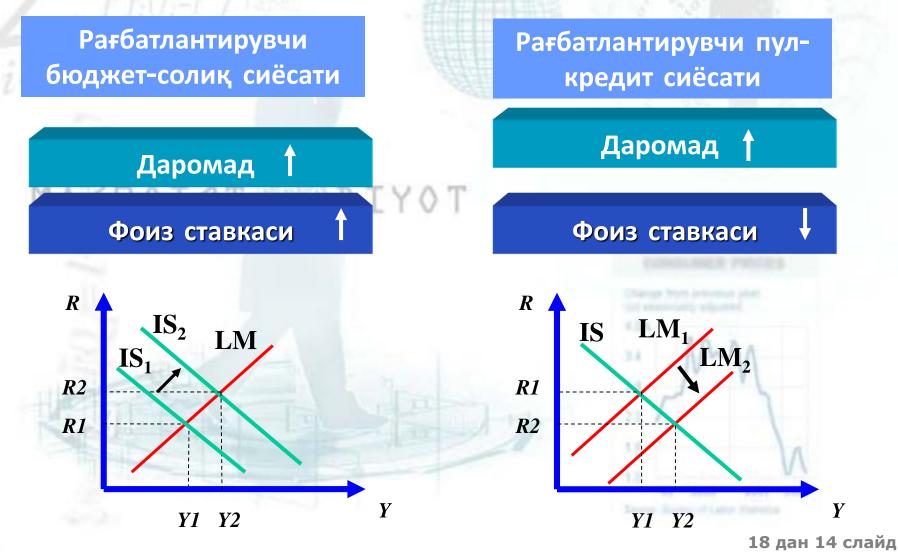

IS-LM модели товар ва пул бозорларидаги фоиз ставкасини ва даромад даражасини бир вақтда мувозанатга эришишини белгилаб беради

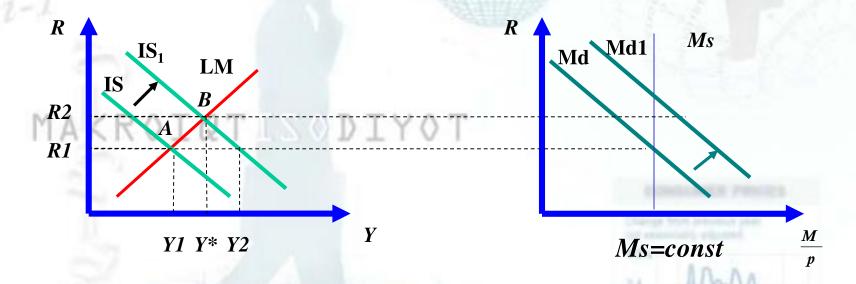
Иккала бозордаги мувозанатга эришиш учун фоиз ставкаси ва даромад даражаси миқдорларининг фақатгина битта бирикмаси бўлиши мумкин

Епиқ иқтисодиетда ўзгармас нархлар шароитида даромад ва фоиз ставкасининг ўзгаришига макроиқтисодий сиесатнинг таъсири

Сиқиб чиқариш самараси

Бу иқтисодий ҳодисада давлат харажатларнинг ўсиши хусусий инвестициялар ва соф экспортни сиқиб чиқаради

Сиқиб сиқариш

$$G \uparrow (T \downarrow) \Rightarrow Y \uparrow \Rightarrow C \uparrow \Rightarrow Y \uparrow \Rightarrow Md \uparrow \Rightarrow R \uparrow \Rightarrow I \downarrow Xn \downarrow \Rightarrow Y \downarrow$$

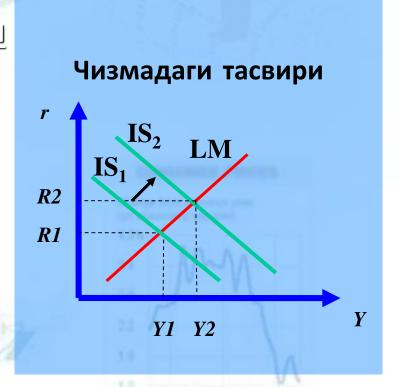
Макроиқтисодий сиёсатнинг нисбий самарадорлиги

Рағбатлантирувчи бюджет-солиқ сиёсати

Таъсир қилувчи <u>омиллар</u>

Сиқиб чиқариш самараси қанчали кам бўлса, сиесат шунчали самаралироқ бўлади Моделдаги эгри чизиқларнинг шакллари

IS эгри чизиғи нисбатан тик, LM эгри чизиғи эса қияроқ бўлади

Макроиқтисодий сиёсатнинг нисбий самарадорлиги

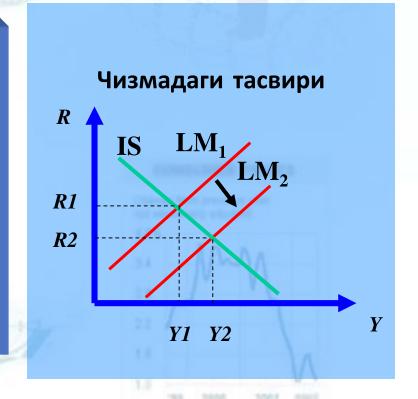
Рағбатлантирувчи пул-кредит сиёсати

<u>Таъсир</u> <u>Қилувчи омиллар</u>

Пул массасининг кўпайиши ва фоиз ставкаси пасайишининг инвестициялар амда соф экспорт динамикасига рағбатлантирувчи таъсири қанчали кучли бўлса, пул-кредит сиёсати шунчали самарали

Моделдаги эгри чизи<u>Қларнинг</u> шакллари

LM эгри чизий нисбатан тик, IS эгри чизий эса қияроқ бўлади

Ёпиқ иқтисодиётда ўзгарувчан нархлар шароитида даромад ва фоиз ставкасининг ўзгаришига макроиқтисодий сиёсатнинг таъсир этиши (узоқ муддатли даврда)

Сиёсатнинг йўналиши	Нархлар	Даромад (ишлаб чиқаришнинг потенциал ҳажми)	Фоиз ставкаси
Рағбатлантирувчи бюджет-солиқ сиёсати	†	=	†
Рағбатлантирувчи пул-кредит сиёсати	†	=	=

